

“ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΣΤΗΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ”

**ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ – ΘΕΣΜΟΣ ΤΑ, ΓΕ,
ΑΝΑΘΕΣΗ ΚΑΘΗΚΟΝΤΩΝ, ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ**

Ν. Μαραγκός

Μηχανολόγος Μηχ. Msc

ΚΙΑΚΙΣ 2005

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΟΥ ΑΣΧΟΛΟΥΝΤΑΙ ΜΕ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ

Η κύρια υπηρεσία που ασχολείται με την προστασία της Υγείας και της Ασφάλειας των εργαζομένων γενικώς είναι το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Εμπλέκονται όμως στα θέματα αυτά και οι εξής Υπηρεσίες

- 1) Η Διεύθυνση Μεταλλείων που ασχολείται με την εφαρμογή του μεταλλευτικού κώδικα, με τις Επιθεωρήσεις σε μεταλλεία σε επιχειρήσεις εκρηκτικών υλών και στις εξορύξεις. Δεν έχει αρμοδιότητα στο τμήμα μεταλλείων όπου γίνεται κατεργασία δηλαδή κόψιμο και λείανση των εξορυχθέντων υλικών. Στα τμήματα της κατεργασίας αρμόδιο είναι το Υπουργείο Εργασίας για τον έλεγχο των συνθηκών εργασίας.
- 2) Το Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας που ασχολείται με τις συνθήκες εργασίας σε πλοία μόνο εν πλω, ενώ τα σκάφη που είναι στα λιμάνια για φόρτωση εκφόρτωση ή για επισκευή αρμόδιο είναι το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.
- 3) Το ΙΚΑ που ασχολείται με την παροχή ιατρικής περίθαλψης στους εργαζόμενους, με τις συνθήκες εργασίας των εργαζομένων στα νοσοκομεία και με τις επαγγελματικές ασθένειες που τυχόν θα εμφανιστούν κατά την εργασία. Υπάρχον καταγεγραμμένες στο ΙΚΑ 52 ασθένειες που προέρχονται από τις συνθήκες εργασίας όπως π.χ. η συλίκωση που προσβάλλει τα πνευμόνια των εργαζομένων στις υπόγειες στοές των μεταλλείων και δημιουργείται από το διοξείδιο του πυριτίου ή βυσίνωση που προέρχεται από τις ίνες βάμβακος κλπ.
- 4) Η Διεύθυνση Υγιεινής που ασχολείται με τις συνθήκες εργασίας υγειονομικού ενδιαφέροντος, προκειμένου να εκδώσει άδειες λειτουργίας καταστημάτων (εστιατόρια, κρεοπωλεία, σούπερ μάρκετ, στεγνοκαθαριστήρια, κλπ).
- 5) Η Διεύθυνση Βιομηχανίας που ασχολείται:
 - α) Με τη χορήγηση άδειας λειτουργίας βιοτεχνιών και βιομηχανιών. Η άδεια λειτουργίας είναι απαραίτητη για τις επιχειρήσεις που η εγκατεστημένη ιπποδύναμη σε αυτές είναι μεγαλύτερη των 15 HP. Στις επιχειρήσεις που η ιπποδύναμη είναι μικρότερη των 15 HP αυτές πρέπει να εφοδιαστούν με απαλλακτικό άδειας λειτουργίας.
 - β) Με τη χορήγηση πτυχίων θερμοστού, πρακτικού μηχανικού, συντηρητού, ψυκτικού, ηλεκτρολόγου, ηλεκτροσυγκολλητού, χειριστού μηχανημάτων εκτέλεσης τεχνικών έργων κλπ. σε εργαζόμενους κατόπιν εξετάσεων που ασχολούνται με τις παραπάνω ειδικότητες, επειδή αυτές εγκυμονούν κινδύνους για την υγεία των εργαζομένων και την ασφάλεια των εγκαταστάσεων
 - γ) Με τη χορήγηση άδειας εγκατάστασης βιοτεχνιών και βιομηχανιών. Στην άδεια εγκατάστασης εμπλέκεται και η Πυροσβεστική Υπηρεσία με την μελέτη πυρασφάλειας που πρέπει να γίνει σε κάθε επιχείρηση και η Διεύθυνση Περιβάλλοντος της Νομαρχίας Θεσσαλονίκης με την μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων. Τόσο η άδεια εγκατάστασης όσο και η μελέτη πυρασφάλειας καθώς επίσης και η μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων είναι απαραίτητα δικαιολογητικά για την έκδοση οικοδομικής άδειας εγκατάστασης βιοτεχνιών, βιομηχανιών κλπ.

- 6) Το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μέσω του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.ΕΠ.Ε.) και των Κέντρων Πρόληψης Επαγγελματικού Κινδύνου (ΚΕ.Π.Ε.Κ.) που ασχολούνται κυρίως με την Υγεία και την Ασφάλεια των εργαζομένων κατά την εργασία. Το Σ.ΕΠ.Ε. ιδρύθηκε το 1998 και η οργάνωσή του έγινε με σχετικό Προεδρικό Διάταγμα το 1999. Σύμφωνα με το ισχύον οργανόγραμμα το Σ.ΕΠ.Ε. έχει Κεντρικές και Περιφερειακές Υπηρεσίες. Οι Περιφερειακές Υπηρεσίες χωρίζονται στις Υπηρεσίες Κοινωνικής Επιθεώρησης και στις Υπηρεσίες Τεχνικής και Υγειονομικής Επιθεώρησης Εργασίας, που ονομάζονται ΚΕ.Π.Ε.Κ. Σ' όλη την Ελλάδα υπάρχουν 7 ΚΕ.Π.Ε.Κ. και το ΚΕ.Π.Ε.Κ. Μακεδονίας – Θράκης καλύπτει όλο το γεωγραφικό φάσμα της Βόρειας Ελλάδας, έχει 13 τμήματα και είναι στελεχωμένο με 75 Τεχνικούς και Υγειονομικούς Επιθεωρητές διαφόρων ειδικοτήτων.

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΚΕ.Π.Ε.Κ.

Τα ΚΕ.Π.Ε.Κ. έχουν τις εξής αρμοδιότητες:

1. Έλεγχος και επιθεώρηση των χώρων εργασίας για να διαπιστωθεί εάν εφαρμόζονται οι διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας για την Ασφάλεια και την Υγεία των εργαζομένων
2. Η παροχή γραπτών και προφορικών υποδείξεων για την βελτίωση των συνθηκών εργασίας των επιχειρήσεων.
3. Η λήψη διοικητικών μέτρων π.χ. σταμάτημα λειτουργίας μηχανής ή και τμήματος εργοστασίου εφόσον ο Επιθεωρητής Εργασίας διαπιστώσει ότι υπάρχει άμεσος κίνδυνος για την υγεία των εργαζομένων.
4. Η επιβολή διοικητικών κυρώσεων π.χ. επιβολή χρηματικού προστίμου προς τους εργοδότες που αρνούνται να συμμορφωθούν προς τις υποδείξεις των Τεχνικών Επιθεωρητών για θέματα ασφάλειας εγκαταστάσεων και υγιεινής των χώρων εργασίας.
5. Η προσφυγή στην δικαιοσύνη για την επιβολή κυρώσεων σε εργοδότες που παραβαίνουν την εργατική νομοθεσία με την υποβολή μηνυτήριας αναφοράς.
6. Η ενημέρωση και πληροφόρηση των εργαζομένων και των εργοδοτών για τις υποχρεώσεις που έχουν και τις ευθύνες στα θέματα υγείας και ασφάλειας.
7. Η εξέταση κάθε καταγγελίας προφορικής ή γραπτής
8. Οι αυτοψίες σοβαρών και θανατηφόρων εργατικών ατυχημάτων και σύνταξη σχετικών εκθέσεων αυτοψίας,
9. Η παρακολούθηση των θεσμών του ΤΑ και ΓΕ των εξωτερικών υπηρεσιών πρόληψης και προστασίας (ΕΞΥΠΠ)
10. Η διενέργεια μετρήσεων της συγκέντρωσης φυσικών και χημικών παραγόντων στους χώρους εργασίας π.χ. θόρυβο, ατμούς, καπνούς, αέρια κλπ.

Πρακτικά σε καθημερινή βάση οι Τεχνικοί Επιθεωρητές Εργασίας κάνουν επιθεωρήσεις σε χώρους εργασίας και ελέγχουν:

1. Εάν η επιχείρηση έχει το απαιτούμενο προσωπικό για την επίβλεψη της λειτουργίας και συντήρησης των ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων, εφ' όσον η εγκατεστημένη ισχύς είναι πάνω από 80 HP.
2. Ελέγχει εάν ο ΤΑ και ο ΓΕ ασκεί τα καθήκοντά του και ενημερώνεται για τις υποδείξεις που έχουν κάνει στο σχετικό βιβλίο, που είναι θεωρημένο από την Υπηρεσία μας.
3. Την ηλεκτρολογική εγκατάσταση μακροσκοπικά
4. Τα πυροσβεστικά σημεία εάν έχει λήξει η ημερομηνία χρήσης τους
5. Προστατευτικές διατάξεις μηχανημάτων, κλίμακες, εξόδους κινδύνου κλπ.
6. Θέματα Υγιεινής χώρων (τουαλέτες, ιματιοφυλάκια, αίθουσα εστίασεως κλπ)
7. Φυσικούς και χημικούς παράγοντες που ενδεχόμενα επηρεάζουν δυσμενώς τις συνθήκες εργασίας (σκόνη, θόρυβος, ατμός κλπ)
8. Και ότι άλλο θέμα του τεθεί από τους εργαζόμενους (ΕΥΑΕ, ή συνδικαλιστικός φορέας)
9. Ελέγχει τα θέματα ασφάλειας και υγείας που προβλέπονται από εξειδικευμένα Π.Δ. για τους ειδικούς κλάδους επιχειρήσεων, δηλαδή όταν

πάει σε ένα ξυλουργείο ο Τεχνικός Επιθεωρητής εκτός από τα παραπάνω γενικά θέματα ελέγχει και θέματα υγείας και ασφάλειας που προβλέπονται σε εξειδικευμένο Π.Δ. για τα ξυλουργεία. Υπάρχουν περίπου 160 Νόμοι και Π.Δ. που αφορούν θέματα υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων.

Για όλα τα παραπάνω θέματα ο Τεχνικός Επιθεωρητής κάνει γραπτές υποδείξεις και δίνει ένα χρονικό περιθώριο στον εργοδότη για να αποκαταστήσει τις ελλείψεις που τυχόν έχουν διαπιστωθεί. Μετά της λήξη της προθεσμίας που έχει δοθεί, γίνεται επανέλεγχος και σε περίπτωση που ο εργοδότης δεν έχει συμμορφωθεί σε ορισμένες από τις υποδείξεις, δίνεται συνήθως εκ νέου προθεσμία για να δώσουν την δυνατότητα στον εργοδότη να υλοποιήσει όλες τις υποδείξεις. Σε περίπτωση που ο εργοδότης δεν συμμορφωθεί δίνεται έγγραφα κλήση για παροχή εξηγήσεων και αρχίζει η διαδικασία του προστίμου.

ΘΕΣΜΟΣ ΤΕΧΝΙΚΟΥ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ (N1568/85)

Ο συγκεκριμένος νόμος προβλέπει μέτρα για όλους τους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας που αφορούν:

- α) Την προστασία των εργαζομένων από φυσικούς, χημικούς και βιολογικούς παράγοντες και την έκδοση επιμέρους διαταγμάτων για την καθιέρωση οριακών τιμών έκθεσης των εργαζομένων στους παραπάνω παράγοντες και περιοδικού ιατρικού ελέγχου των εργαζομένων.
- β) Την δημιουργία επιτροπών Υγιεινής και Ασφάλειας
- γ) Την καθιέρωση των θεσμών του Τ.Α. και του Γ.Ε.
- δ) Την καθιέρωση κριτηρίων διαμόρφωσης των χώρων και θέσεων εργασίας.
- ε) Τον προσδιορισμό των υποχρεώσεων και ευθυνών των εργοδοτών.

Στην συνέχεια του Ν.1568/1985 εκδόθηκαν:

1. Το Π.Δ. 294/1988 "Ελάχιστος χρόνος απασχόλησης Τεχνικού Ασφαλείας και Γιατρού Εργασίας, επίπεδο γνώσεων και ειδικότητα Τεχνικού Ασφαλείας"
2. Το Π.Δ. 17/1996 "Μέτρα για την βελτίωση της Ασφάλειας και της Υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία σε συμμόρφωση με τις οδηγίες 89/391/ΕΟΚ και 91/383/ΕΟΚ", όπου με το άρθρο 4 επεκτείνεται η υποχρέωση του εργοδότη να παρέχει στους εργαζόμενους Υπηρεσίες Τεχνικού Ασφάλειας ανεξαρτήτου κλάδου οικονομικής δραστηριότητας και αριθμού εργαζομένων.

Σύμφωνα με τον παραπάνω νόμο πλαίσιο 1568/1985 δίνεται η δυνατότητα στις επιχειρήσεις που οι εργαζόμενοι είναι πάνω από 150 άτομα να συστήνουν επιτροπή Υγείας και Ασφάλειας της Εργασίας, που αποτελείται από εκλεγμένους αντιπροσώπους της επιχείρησης. Στις επιχειρήσεις από 20 έως 50 άτομα ορίζεται εκλεγμένος αντιπρόσωπος των εργαζομένων για την υγεία και ασφάλεια της εργασίας.

Η ΕΥΑΕ αποτελείται:

- από 2 μέλη όταν η επιχείρηση απασχολεί 51 έως 100 εργαζόμενους
- από 3 μέλη όταν η επιχείρηση απασχολεί από 101 έως 300 εργαζόμενους
- από 4 μέλη όταν η επιχείρηση απασχολεί από 301 έως 600 εργαζόμενους
- από 5 μέλη όταν η επιχείρηση απασχολεί από 601 έως 1000 εργαζόμενους
- από 6 μέλη όταν η επιχείρηση απασχολεί από 1001 έως 2000 εργαζόμενους και
- από 7 μέλη όταν η επιχείρηση απασχολεί πάνω από 2000 εργαζόμενους

Η επιτροπή συνεδριάζει μια φορά μέσα στο πρώτο δεκαήμερο του κάθε τριμήνου και στην επιτροπή μετέχει ο ΤΑ, ο ΓΕ και ο εκπρόσωπος του εργοδότη. Η ΕΥΑΕ έχει συμβουλευτικό χαρακτήρα και κάνει προτάσεις στον υπεύθυνο της επιχείρησης για την βελτίωση των συνθηκών εργασίας γενικώς. Ειδικότερα οι αρμοδιότητές της είναι οι εξής:

1. Μελετά τις συνθήκες εργασίας, προτείνει μέτρα για την βελτίωση και παρακολουθεί την τήρηση των μέτρων.
2. Προτείνει μέτρα σε περιπτώσεις σοβαρών εργατικών ατυχημάτων.

3. Επισημαίνει τους κινδύνους στους εργασιακούς χώρους και προτείνει μέτρα αντιμετώπισης.
4. Ενημερώνεται από την διοίκηση για τα εργατικά ατυχήματα και τις επαγγελματικές ασθένειες που συμβαίνουν.
5. Ενημερώνεται για την εισαγωγή νέων παραγωγικών διαδικασιών, μηχανημάτων, εργαλείων, υλικών ή για την λειτουργία νέων εγκαταστάσεων.
6. Σε περίπτωση άμεσου και σοβαρού κινδύνου καλεί τον εργοδότη να λάβει μέτρα.
7. Ζητά την συνδρομή εμπειρογνομόνων για θέματα υγιεινής και ασφάλειας με τη σύμφωνη γνώμη του εργοδότη.

Όσο αφορά την απασχόληση του Τ.Α. σε όλες τις επιχειρήσεις του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα ανεξαρτήτως κλάδου οικονομικής δραστηριότητας και αριθμού εργαζομένων ο εργοδότης έχει υποχρέωση να χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες του Τ.Α. Επίσης έχει υποχρέωση να απασχολεί Γ.Ε. μόνο σ' αυτές τις επιχειρήσεις που απασχολούν 50 εργαζόμενους και πάνω. Ο ετήσιος συνολικός χρόνος απασχόλησης του Τ.Α. και του Γ.Ε. εξαρτάται από την κατηγορία επικινδυνότητας που κατατάσσεται η επιχείρηση και τον αριθμό των εργαζομένων. Ο χρόνος αυτός υπολογίζεται με διάφορους συντελεστές αναλόγως του αριθμού των εργαζομένων. Η κατανομή του χρόνου απασχόλησης του Τ.Α. και του Γ.Ε. στη διάρκεια του έτους γίνεται με κοινή συμφωνία του εργοδότη και της επιτροπής Υγιεινής και Ασφάλειας της εργασίας ή του εκπροσώπου των εργαζομένων για την Ασφάλεια και Υγιεινή.

Όσον αφορά την ειδικότητα που θα πρέπει να έχει ο Τ.Α. αυτή εξαρτάται από την κατηγορία στην οποία κατατάσσεται η επιχείρηση και ανάλογα με τον κλάδο οικονομικής δραστηριότητάς της, καθώς επίσης και από τον αριθμό των εργαζομένων που απασχολούνται σ' αυτή.

Οι επιχειρήσεις ανάλογα με τους κινδύνους που εγκυμονούν λόγω της βιομηχανικής δραστηριότητας τους κατατάσσονται σε τρεις κατηγορίες. Στην κατηγορία Α κατατάσσονται οι επιχειρήσεις υψηλής επικινδυνότητας. Στην Γ κατηγορία κατατάσσονται οι επιχειρήσεις που ασχολούνται με εμπορία καθώς επίσης και Διοικητικές Υπηρεσίες, Οικονομικά Ιδρύματα κλπ και στην Β κατηγορία όλες οι άλλες επιχειρήσεις.

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΕΧΝΙΚΟΥ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ (Τ.Α.)
(άρθρα 6 και 7 του Ν.1568/1985)

1. Παρέχει υποδείξεις και συμβουλές στον εργοδότη για θέματα προστασίας της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων στην επιχείρηση.
2. Συντάσσει, σε συνεργασία με το Γιατρό Εργασίας, γραπτή εκτίμηση κινδύνου. Δηλαδή μελετά τα μηχανήματα, την εργασιακή πρακτική, τις συνθήκες εργασίας και προσπαθεί να διαπιστώσει εάν εγκυμονούνται κίνδυνοι για την σωματική ακεραιότητα των εργαζομένων. Τους κινδύνους αυτούς τους καταγράφει και προτείνει μέτρα αντιμετώπισής τους.
3. Συμβουλεύει σε διάφορα θέματα σχεδιασμού, προγραμματισμού, συντήρησης, νέων παραγωγικών διαδικασιών, ΜΑΠ, θέσεων και περιβάλλοντος εργασίας, οργάνωσης παραγωγικής διαδικασίας.
4. Ελέγχει την ασφάλεια εγκαταστάσεων, τεχνικών μέσων, παραγωγικών διαδικασιών και μεθόδων εργασίας.
5. Επιβλέπει την εφαρμογή μέτρων υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας και πρόληψης των ατυχημάτων.
6. Επιβλέπει τις συνθήκες εργασίας.
7. Μεριμνά για τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας.
8. Τις γραπτές υποδείξεις ο Τ.Α. καταχωρεί σε ειδικό βιβλίο της επιχείρησης, και ο εργοδότης έχει υποχρέωση να λαμβάνει γνώση ενυπογράφως των υποδείξεων αυτών.
9. Ο Τ.Α. έχει κατά την άσκηση του έργου του ηθική ανεξαρτησία απέναντι στον εργοδότη και στους εργαζομένους. Ο Τ.Α. έχει υποχρέωση να τηρεί το επιχειρησιακό απόρρητο.

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΓΙΑΤΡΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (Γ.Ε.)
(άρθρα 9 και 10 του Ν.1568/1985, άρθρο 4 του Π.Δ. 17/1996)

1. Παρέχει υποδείξεις και συμβουλές στον εργοδότη.
2. Συντάσσει, σε συνεργασία με τον Τεχνικό Ασφαλείας, γραπτή εκτίμηση κινδύνου.
3. Συμβουλεύει σε διάφορα θέματα σχεδιασμού, προγραμματισμού, συντήρησης, νέων παραγωγικών διαδικασιών, ΜΑΠ, θέσεων και περιβάλλοντος εργασίας, οργάνωσης παραγωγικής διαδικασίας, φυσιολογίας και ψυχολογίας της εργασίας.
4. Οργανώνει υπηρεσία παροχής Α' Βοηθειών.
5. Προβαίνει σε ιατρικό έλεγχο των εργαζομένων. Για κάθε εργαζόμενο τηρεί ιατρικό φάκελο.
6. Επιβλέπει την εφαρμογή των μέτρων προστασίας της υγείας των εργαζομένων.
7. Τις γραπτές υποδείξεις ο Γ.Ε. καταχωρεί σε ειδικό βιβλίο της επιχείρησης, και ο εργοδότης έχει υποχρέωση να λαμβάνει γνώση ενυπογράφως των υποδείξεων αυτών.
8. Ο Γ.Ε. έχει κατά την άσκηση του έργου του ηθική ανεξαρτησία απέναντι στον εργοδότη και στους εργαζομένους. Ο Γ.Ε. έχει υποχρέωση να τηρεί το επιχειρησιακό και ιατρικό απόρρητο.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ Τ.Α & Γ.Ε.

Επειδή κατά καιρούς υπήρχαν προβληματισμοί από πολλές επιχειρήσεις ως προς τον υπολογισμό του χρόνου απασχόλησης του Τ.Α. και Γ.Ε. θα σας παραθέσω μερικά παραδείγματα.

1^ο παράδειγμα: Έστω μια επιχείρηση που ανήκει στην κατηγορία Β και έχει 40 εργαζόμενους στην κύρια εγκατάσταση και 20 εργαζόμενους στο υποκατάστημα. Η επιχείρηση αυτή καταρχήν έχει υποχρέωση απασχόλησης ΤΑ και ΓΕ παρόλο που δεν ξεπερνά τους 50 εργαζόμενους στην κάθε εγκατάσταση ξεχωριστά, αφού το σύνολο του προσωπικού της είναι μεγαλύτερο από 50. Από τους 40 εργαζόμενους οι 10 είναι στα γραφεία. Ο ετήσιος χρόνος απασχόλησης του ΤΑ θα υπολογιστεί για τους 30 εργαζόμενους στην παραγωγική διαδικασία με το συντελεστή 2,5. Άρα $30 \times 2,5 = 75$ ώρες και για τους 10 εργαζόμενους των γραφείων με τον συντελεστή της Γ κατηγορίας, δηλαδή $10 \times 0,4 = 4$ ώρες. Έτσι ο συνολικός χρόνος απασχόλησης του ΤΑ για την κύρια εγκατάσταση είναι $75 + 4 = 79$ ώρες ετησίως. Αυτές οι ώρες θα κατανεμηθούν στους 11 μήνες εάν πρόκειται για υπάλληλο της επιχείρησης, οπότε ο χρόνος απασχόλησης είναι $79/11 \approx 8$ ώρες τον μήνα ή 2 ώρες το δεκαπενθήμερο, ενώ εάν πρόκειται για εξωτερικό συνεργάτη οι ώρες ετήσιας απασχόλησης θα κατανεμηθούν σε 12 μήνες, δηλαδή $79/12 = 6,5$ ώρες

Για το υποκατάστημα οι ώρες απασχόλησης είναι $20 \times 2,5 = 50$ ώρες ετησίως και όμοια $50/11 \approx 5$ ώρες τον μήνα αν πρόκειται για υπάλληλο.

Οι ώρες απασχόλησης του Γ.Ε. είναι $60 \text{ εργαζόμενοι} \times 0,6 = 36$ ώρες ετησίως και επειδή είναι λιγότερες από τον ελάχιστο χρόνο απασχόλησης ο Γ.Ε. πρέπει να ασχολείται 75 ώρες ετησίως ή $75/12 = 6,25$ ώρες τον μήνα και από αυτές $6,5 \times 40/60 = 4,125$ ώρες τον μήνα για την κύρια επιχείρηση και $6,25 \times 20/60 = 2$ ώρες τον μήνα για το υποκατάστημα.

2^ο παράδειγμα: Μια επιχείρηση που ανήκει στη Γ κατηγορία με 20 εργαζόμενους στην κύρια εγκατάσταση, 3 εργαζόμενους στο πρώτο υποκατάστημα και 2 στο δεύτερο υποκατάστημα. Η επιχείρηση έχει υποχρέωση απασχόλησης ΤΑ. Ο ετήσιος χρόνος απασχόλησης του ΤΑ θα είναι $25 \times 0,4 = 10$ ώρες ετησίως. Επειδή οι ώρες που προκύπτουν είναι λιγότερες από τις ελάχιστες που προβλέπονται ο ετήσιος χρόνος απασχόλησης του ΤΑ θα είναι 50 ώρες. Η κατανομή των ωρών απασχόλησης του ΤΑ θα είναι:

- για την κύρια εγκατάσταση $50 \times (20/25) = 40$ ώρες ετησίως
- για το πρώτο υποκατάστημα $50 \times (3/25) = 6$ ώρες ετησίως
- για το δεύτερο υποκατάστημα $50 \times (2/25) = 4$ ώρες ετησίως

3^ο παράδειγμα: Μια επιχείρηση που ανήκει στη Β κατηγορία και απασχολεί σε ετήσια βάση:

- για 3 μήνες 60 εργαζόμενους κατά μήνα
- για 6 μήνες 20 εργαζόμενους κατά μήνα
- για 3 μήνες 2 εργαζόμενους κατά μήνα

Η επιχείρηση έχει υποχρέωση απασχόλησης ΤΑ για όλους τους μήνες του χρόνου. Η κατανομή του ελάχιστου χρόνου απασχόλησης σε συνδυασμό με την κατανομή κατά μήνα των εργαζομένων θα είναι:

$$60 \times 2,5 \times \frac{3}{12} + 20 \times 2,5 \times \frac{6}{12} + 2 \times 2,5 \times \frac{3}{12} = 37,5 + 25 + 1,25 = 63,75 \text{ ώρες}$$

ετησίως.

Επειδή ο ελάχιστος χρόνος δεν μπορεί να είναι μικρότερος των :

$$75 \times \frac{3}{12} + 25 \times \frac{6}{12} + 25 \times \frac{3}{12} = 37,5 \text{ ώρες, ο ελάχιστος ετήσιος χρόνος}$$

απασχόλησης του ΤΑ είναι 63,75 ώρες.

Επιπρόσθετα θα ήθελα να σας αναφέρω ότι το ΠΔ 17/18–01-1996 «Μέτρα για την βελτίωση της Υγείας και της Ασφάλειας των εργαζομένων», δίνει την δυνατότητα στους εργοδότες να αναθέσουν τα καθήκοντα του ΤΑ και σε άτομα εκτός επιχείρησης ή σε ΕΞΥΠΠ, δηλ εξωτερικές υπηρεσίες πρόληψης και προστασίας. Οι εταιρείες αυτές επιτρέπεται να λειτουργούν μόνο υπό την προϋπόθεση ότι κατέχουν σχετική άδεια του Υπουργείου Εργασίας. Δικαίωμα σύστασης ΕΞΥΠΠ μπορεί να έχουν:

- α) Οργανισμοί εποπτευόμενοι από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και από το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας
- β) Νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου με δραστηριότητες σχετικές με τις συνθήκες εργασίας καθώς και τα επιμελητήρια
- γ) Τα Ανώτερα και Ανώτατα εκπαιδευτικά Ιδρύματα
- δ) Συνδικαλιστικές οργανώσεις εργαζομένων και ενώσεις εργοδοτών
- ε) Μικτές συμπράξεις των ανωτέρω

Οι ΕΞΥΠΠ για να παρέχουν τις υπηρεσίες του ΤΑ και του ΓΕ πρέπει να διαθέτουν το αναγκαίο προσωπικό με την απαιτούμενη επιστημονική εξειδίκευση και σε ικανό αριθμό, καθώς επίσης τα απαιτούμενα μέσα ή εξοπλισμό ώστε να πληρούνται οι προϋποθέσεις της συγκεκριμένης νομοθεσίας.

Στις επόμενες σελίδες επισυνάπτεται πίνακας με τις επιτρεπόμενες ειδικότητες που θα πρέπει να έχουν οι τεχνικοί ασφάλειας για κλάδους οικονομικής δραστηριότητας.

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ

Ο Εργοδότης υποχρεούται και σύμφωνα με το άρθρο 662 του αστικού κώδικα να εξασφαλίζει την υγεία των εργαζομένων ως προς όλες τις πτυχές της εργασίας και να λαμβάνει μέτρα που να εξασφαλίζουν την υγεία και την ασφάλεια των τρίτων. Για τον σκοπό αυτό πρέπει:

- α) Να αναθέσει καθήκοντα ΤΑ ή/και ΓΕ.
- β) Θα πρέπει να θέσει στη διάθεση των εκπροσώπων των εργαζομένων επαρκή απαλλαγή από την εργασία, χωρίς απώλεια αποδοχών, καθώς και τα αναγκαία μέσα προκειμένου να μπορούν να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους σαν εκπρόσωποι των εργαζομένων. Ο χρόνος απαλλαγής από την εργασία τους δεν μπορεί να είναι μικρότερος από το 1/3 του ελάχιστου χρόνου απασχόλησης του ΤΑ. Στον χρόνο αυτό δεν προσμετράται ο χρόνος των συνεδριάσεων.
- γ) Να ενημερώνει και να καταρτίζει πρόγραμμα πρόληψης των επαγγελματικών κινδύνων και να επιδιώκει την βελτίωση των υφισταμένων καταστάσεων.
- δ) Να εφαρμόζει τις υποδείξεις των τεχνικών και υγειονομικών επιθεωρητών εργασίας και να διευκολύνει το έργο τους μέσα στην επιχείρηση κατά τους ελέγχους.
- ε) Να επιβλέπει την ορθή εφαρμογή των μέτρων Υγιεινής και Ασφάλειας της εργασίας.
- στ) Να ενημερώνει τους εργαζόμενους για τους επαγγελματικούς κινδύνους που υπάρχουν στην εργασία τους.
- ζ) Να εξασφαλίζει την συντήρηση και την παρακολούθηση της ασφαλούς λειτουργίας μέσων και εγκαταστάσεων.
- η) Να διευκολύνει την επιμόρφωση των εργαζομένων και των εκπροσώπων τους.

Όλες οι παραπάνω υποχρεώσεις του εργοδότη απορρέουν από τη φιλοσοφία των παρακάτω γενικών αρχών πρόληψης:

1. Αποφυγή των κινδύνων
2. Εκτίμηση των κινδύνων που δεν μπορούν να αποφευχθούν
3. Αντικατάσταση του επικίνδυνου από το μη επικίνδυνο ή το λιγότερο επικίνδυνο.
4. Καταπολέμηση των κινδύνων στην πηγή τους
5. Προσαρμογή στις τεχνικές εξελίξεις
6. Παροχή των κατάλληλων οδηγιών στους εργαζόμενους

Εκτός από τις παραπάνω γενικές υποχρεώσεις των εργοδοτών υπάρχουν και οι εξής ειδικές υποχρεώσεις:

1. Θα πρέπει ο εργοδότης να τηρεί ειδικό βιβλίο ατυχημάτων, στο οποίο να αναγράφονται η περιγραφή και η αιτία των εργατικών ατυχημάτων που έχουν συμβεί στην επιχείρηση. Εδώ θα πρέπει να σας αναφέρουμε ότι εκτός από το παραπάνω βιβλίο ο εργοδότης θα πρέπει να τηρεί στην επιχείρηση και τα παρακάτω βιβλία:
 - α) Βιβλίο Τ.Α. και Γ.Ε.
 - β) Βιβλίο συντήρησης και ελέγχου των συστημάτων ασφαλείας

- γ) Βιβλίο μέσων ατομικής προστασίας
2. Να καθορίζει τα μέτρα προστασίας που πρέπει να ληφθούν και αν χρειαστεί το υλικό προστασίας που πρέπει να χρησιμοποιηθεί.
 3. Να συντηρεί τους χώρους εργασίας, τα μηχανολογικά μέσα και τον εξοπλισμό και να μεριμνά για την άμεση αποκατάσταση των ελλείψεων που έχουν σχέση με την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων. Εάν ο εργοδότης διαπιστώσει ότι οι ελλείψεις αυτές είναι δυνατόν να προκαλέσουν άμεσο και σοβαρό κίνδυνο για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων, πρέπει να διακόπτεται αμέσως η εργασία, στα σημεία που εμφανίζονται οι ελλείψεις, μέχρι την αποκατάστασή τους.
 4. Να ενημερώνει τους εργαζόμενους που εκτίθενται ή ενδέχεται να εκτεθούν σε σοβαρό και άμεσο κίνδυνο.
 5. Θα πρέπει να έχει στην διάθεσή του μια γραπτή εκτίμηση των υφισταμένων κινδύνων για την ασφάλεια και υγεία των εργαζομένων κατά την εργασία. Η γραπτή εκτίμηση συντάσσεται από τον ΤΑ και τον ΓΕ και θα σας αναφέρω παρακάτω πως ακριβώς θα πρέπει να γίνει μια γραπτή εκτίμηση.

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ

Κάθε εργαζόμενος έχει υποχρέωση να εφαρμόζει τους κανόνες Υγιεινής και Ασφάλειας και να φροντίζει ανάλογα με τις δυνατότητές του, για την ασφάλεια και την υγεία του καθώς και για την ασφάλεια και την υγεία των άλλων ατόμων που επηρεάζονται από τις πράξεις ή παραλείψεις του κατά την εργασία σύμφωνα με την εκπαίδευσή του και τις κατάλληλες οδηγίες του εργοδότη του.

Για την πραγματοποίηση αυτών των στόχων, οι εργαζόμενοι οφείλουν ειδικότερα, σύμφωνα με την εκπαίδευσή τους και τις κατάλληλες οδηγίες του εργοδότη τους:

- α) Να χρησιμοποιούν σωστά τις μηχανές, τις συσκευές, τα εργαλεία, τις επικίνδυνες ουσίες, τα μεταφορικά και άλλα μέσα.
- β) Να χρησιμοποιούν σωστά τον ατομικό προστατευτικό εξοπλισμό που τίθεται στην διάθεσή τους και μετά την χρήση να τον τακτοποιούν στην θέση του.
- γ) Να μην θέτουν εκτός λειτουργίας, αλλάζουν ή μετατοπίζουν αυθαίρετα τους μηχανισμούς ασφάλειας των μηχανών, εργαλείων, συσκευών, εγκαταστάσεων και κτιρίων και να χρησιμοποιούν σωστά αυτούς τους μηχανισμού ασφαλείας.
- δ) Να αναφέρουν αμέσως στον εργοδότη ή και σε όσους ασκούν αρμοδιότητες ΤΑ και ΓΕ, όλες τις καταστάσεις που μπορεί να θεωρηθεί εύλογο ότι παρουσιάζουν άμεσο και σοβαρό κίνδυνο για την ασφάλεια και την υγεία, καθώς και κάθε έλλειψη που διαπιστώνεται στα συστήματα προστασίας.
- ε) Να συντρέχουν τον εργοδότη και όσους ασκούν αρμοδιότητες ΤΑ και ΓΕ, όσο καιρό χρειαστεί, ώστε να καταστεί δυνατή η εκπλήρωση όλων των καθηκόντων ή απαιτήσεων, που επιβάλλονται από την αρμόδια Επιθεώρηση Εργασίας για την προστασία της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία.
- στ) Να συντρέχουν τον εργοδότη και όσους ασκούν αρμοδιότητες ΤΑ και ΓΕ, όσο καιρό χρειαστεί, ώστε ο εργοδότης να μπορεί να εγγυηθεί ότι το περιβάλλον και οι συνθήκες εργασίας είναι ασφαλείς και χωρίς κινδύνους για την ασφάλεια και την υγεία εντός του πεδίου δραστηριότητάς τους .

Οι εργαζόμενοι έχουν ακόμα υποχρέωση να παρακολουθούν τα σχετικά σεμινάρια ή άλλα επιμορφωτικά προγράμματα σε θέματα Υγιεινής και Ασφάλειας της εργασίας.

ΕΡΓΑΤΙΚΑ ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ

Σαν εργατικό ατύχημα ορίζεται κάθε βίαιο συμβάν σε εργαζόμενο ή υπάλληλο που συμβαίνει κατά την εκτέλεση της εργασίας του ή εξ αφορμής αυτής. Αυτός είναι ο ορισμός του εργατικού ατυχήματος. Εργατικό επίσης ατύχημα θεωρείται, βάσει αποφάσεως του Αρείου Πάγου, και κάθε ατύχημα που συμβαίνει καθ' οδόν προς την εργασία του εργαζόμενου ή κατά την επιστροφή του από την εργασία στο σπίτι. Σε αυτή την περίπτωση που ως συνήθως το ατύχημα προέρχεται από κάποιο τροχαίο συμβάν, θεωρείται βέβαια εργατικό ως προς τα ασφαλιστικά δικαιώματα, αλλά την έρευνα του συμβάντος αυτού την διενεργεί η τροχαία. Όταν συμβεί ένα τέτοιο ατύχημα ερευνάται αν ο παθών πήγαινε στο σπίτι του ή στην εργασία του από τον συντομότερο δρόμο. Δηλ για έναν εργαζόμενο που δουλεύει στη ΒΙΠΕ Σίνδου και κατοικεί στην Χαριλάου, δεν μπορεί να θεωρηθεί εργατικό το ατύχημα, όταν αυτό συμβεί στην Περαία. Και ως συνήθως λέμε ότι μια ώρα πριν την εργασία του και μια ώρα μετά την εργασία του, αν συμβεί οποιοδήποτε συμβάν σε εργαζόμενο – είτε τροχαίο είτε πτώση – σε αυτό το χρονικό διάστημα θεωρείται εργατικό, εφόσον ο τόπος του συμβάντος είναι στην κατεύθυνση του σπιτιού του ή της δουλειάς του. Δηλαδή η φιλοσοφία είναι ότι ο εργαζόμενος έκανε το συγκεκριμένο δρομολόγιο όχι επειδή το ήθελε αυτός αλλά εξαιτίας της εργασίας του, όπως αναφέρεται και στον ορισμό του εργατικού ατυχήματος.

Όταν συμβεί εργατικό ατύχημα θα πρέπει αυτό να αναγγελθεί στην υπηρεσία μας από 24 έως 48 ώρες, στις Αστυνομικές Αρχές και στον αντίστοιχο ασφαλιστικό φορέα. Για τα σοβαρά και θανατηφόρα ατυχήματα που συμβαίνουν αυτά πρέπει να αναγγέλλονται άμεσα, οι δε συνθήκες κάτω από τις οποίες έλαβε χώρα το ατύχημα πρέπει να παραμένουν αμετάβλητες. Αμέσως μετά την αναγγελία του εργατικού ατυχήματος γίνεται έρευνα από τον Τεχνικό Επιθεωρητή Εργασίας για τα αίτια που προκάλεσαν το ατύχημα και συντάσσεται έκθεση αυτοψίας η οποία αποτελεί μέρος του προανακριτικού υλικού. Η έρευνα του ατυχήματος κυρίως έχει σαν σκοπό να εντοπιστούν τα αίτια του συμβάντος και να προταθούν μέτρα ώστε να αποφευχθεί παρόμοιο ατύχημα με την ίδια αιτιολογία. Επιπρόσθετα στην έκθεση αυτοψίας γίνεται μνεία αν την στιγμή του ατυχήματος τηρούνται τα μέτρα ασφαλείας και υγιεινής που προβλέπονται από τις σχετικές διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας. Σ' αυτή τη συγκεκριμένη παράγραφο της έκθεσης στηρίζεται πολλές φορές ο εισαγγελέας για να απαγγείλει κατηγορία κατά παντός υπευθύνου.

Τα δικαστήρια που αφορούν τα εργατικά ατυχήματα συνήθως δικάζονται στο μονομελές πλημμελειοδικείο και εντός χρονικού διαστήματος το πολύ 5 ετών. Ο παθών εκτός από την αγωγή που μπορεί να κάνει στον υπεύθυνο της επιχείρησης ζητώντας ποινικές ευθύνες, μπορεί να ζητήσει και αστικές αποζημιώσεις.

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ – ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΚΥΡΩΣΕΙΣ

Διοικητικές κυρώσεις

Σε κάθε εργοδότη, κατασκευαστή, παρασκευαστή, εισαγωγέα ή προμηθευτή, που παραβαίνει τις διατάξεις και ρυθμίσεις της νομοθεσίας για την υγιεινή και ασφάλεια της εργασίας και των προεδρικών διαταγμάτων και υπουργικών αποφάσεων, που εκδίδονται σε εκτέλεσή της, επιβάλλεται ανεξάρτητα από τις ποινικές κυρώσεις, διοικητικές κυρώσεις με αιτιολογημένη πράξη του ελέγχοντα επιθεωρητή εργασίας και ύστερα από προηγούμενη πρόκληση του εργοδότη για παροχή εξηγήσεων:

1. Πρόστιμο για κάθε παράβαση από 500 έως 30000 ευρώ
2. Προσωρινή διακοπή της λειτουργίας συγκεκριμένης παραγωγικής διαδικασίας ή τμήματος ή τμημάτων ή του συνόλου της επιχείρησης ή εκμετάλλευσης για χρονικό διάστημα μέχρι έξι (6) ημέρες.

Επίσης ο Υπουργός Εργασίας μπορεί, ύστερα από αιτιολογημένη εισήγηση του αρμόδιου επιθεωρητή εργασίας, να επιβάλλει με απόφασή του:

1. Προσωρινή διακοπή της λειτουργίας συγκεκριμένης παραγωγικής διαδικασίας ή τμήματος ή τμημάτων ή του συνόλου της επιχείρησης ή εκμετάλλευσης για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των έξι ημερών.
2. Οριστική διακοπή της λειτουργίας συγκεκριμένης παραγωγικής διαδικασίας ή τμήματος ή τμημάτων ή του συνόλου της επιχείρησης ή εκμετάλλευσης.

Η πράξη επιβολής προστίμου, κατά τα ανωτέρω είναι απαράδεκτη, εάν δεν κοινοποιηθεί με απόδειξη στον παραβάτη ο οποίος εξοφλεί το πρόστιμο που του επιβλήθηκε με κατάθεση του ποσού στο Δημόσιο Ταμείο.

Ο παραβάτης μπορεί να αμφισβητήσει τη νομιμότητα της πράξης επιβολής των διοικητικών κυρώσεων ασκώντας προσφυγή, μέσα σε εξήντα (60) ημέρες από την κοινοποίηση της πράξεως, ενώπιον του διοικητικού πρωτοδικείου της έδρας της επιθεώρησης εργασίας.

1. Η προσφυγή αυτή είναι απαράδεκτη, εάν δεν κοινοποιηθεί στην αρμόδια επιθεώρηση εργασίας μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την άσκησή της.
2. Μετά την πάροδο της προθεσμίας για την άσκηση της προσφυγής ή μετά την έκδοση της απόφασης του Πρωτοδικείου γίνεται διοικητική βεβαίωση του προστίμου από την επιθεώρηση εργασίας και εισπράττεται από την αρμόδια δημόσια οικονομική υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.)

Κατά την επιλογή και επιβολή των παραπάνω διοικητικών ποινών λαμβάνονται υπόψη ιδίως:

1. Η αμεσότητα, η σοβαρότητα και η έκταση του κινδύνου
2. Η σοβαρότητα της παράβασης, η τυχόν επαναλαμβανόμενη μη συμμόρφωση στις υποδείξεις των αρμοδίων οργάνων, οι παρόμοιες παραβάσεις για τις οποίες έχουν επιβληθεί κυρώσεις στο παρελθόν και ο βαθμός υπαιτιότητας.

Πριν από την επιβολή των παραπάνω διοικητικών κυρώσεων μπορεί να χορηγηθεί εύλογη προθεσμία μέχρι τριάντα (30) ημερών για συμμόρφωση ή να παραταθεί μια μόνο φορά προθεσμία και έως δέκα (10) ημέρες, αν κριθεί ότι εκείνη που χορηγήθηκε αρχικά δεν ήταν επαρκής.

Η εκτέλεση των διοικητικών κυρώσεων προσωρινής και οριστικής διακοπής γίνεται από την αρμόδια αστυνομική αρχή.

Ποινικές Κυρώσεις

1. Κάθε εργοδότης, κατασκευαστής, παρασκευαστής, εισαγωγέας ή προμηθευτής, που παραβαίνει από πρόθεση τις διατάξεις της νομοθεσίας για την υγιεινή και ασφάλεια της εργασίας και των κανονιστικών πράξεων που εκδίδονται με εξουσιοδότησή της, τιμωρείται με φυλάκιση ή με χρηματική ποινή τουλάχιστον εκατό χιλιάδων δραχμών ή και με τις δύο αυτές ποινές.
2. Σε περίπτωση παράβασης των διατάξεων από αμέλεια οι παραπάνω δράστες τιμωρούνται με φυλάκιση μέχρι ενός έτους ή με χρηματική ποινή.
3. Η υπόθεση εισάγεται προς εκδίκαση με απευθείας κλήση.